

An Roinn Forbartha
Tuaithe agus Pobail
Department of Rural and
Community Development

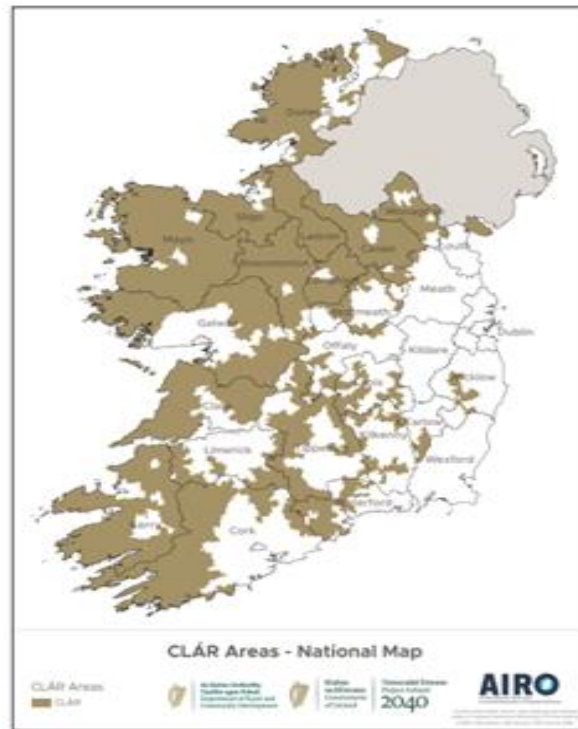

Tionscadal Éireann
Project Ireland
2040

Ár dTodhchaí
Tuaithe
Our Rural
Future

CLÁR 2025

Achoimre ar an Scéim

Beart 1

Forbairt Saoráidí &

Taitneamhachtaí Pobail

Clár

1.	Achoimre ar Scéim 2025	3	
2.	Próiseas Iarratais 2025	4	
3.	Incháilitheacht & Íosriachtanais Tionscadail		6
4.	Roghnú Tionscadail na nÚdarás Áitiúil		
	7		
5.	Maoiniú atá ar fáil		8
6.	Tionscadail Incháilithe & Tionscadail Neamh-Incháilithe	9	
7.	Costais Incháilithe		
	11		

1.Achoimre ar Scéim 2025

Buneolas

Is ionann CLÁR (Ceantair Laga Ard-Riachtanais) agus clár infheistíochta spriocdhírithe do cheantair thuaithe a bhfuil mar aidhm leis maoiniú a chur ar fáil do thionscadail bheaga bhonneagair i gceantair faoin tuath a bhfuil leibhéil arda bánaithe tarlaithe iontu. Cuidíonn an maoiniú seo le teacht aniar na bpobal tuaithe seo a chothú.

Clár CLÁR 2025

Tá méadú ó €8.7 milliún go €11 milliún tagtha ar an leithdháileadh don Chlár CLÁR don bhliain 2025. Cuirfear clár 2025 i gcrích trí thrí Bheart ar leith mar seo a leanas:

Beart 1: Forbairt Saoraidí & Taitneamhachtaí Pobail

Beart 2: Soghluaisteacht, Cúram Ailse, Céadfhreagróirí Pobail agus Iompar do Bhéilí ar Rothaí

Beart 3: 'Ár nOileáin Bheo'

Tagraíonn an achoimre Scéime seo do Bheart 1: Áiseanna pobail agus conláistí a fhorbairt, ar tionscadail iad a sheachadtar trí údaráis áitiúla (LA).

2.Próiseas Iarratais 2025

Ní mór do gach iarratasóir iarratas a dhéanamh ar an maoiniú seo chuig a n-údarás áitiúil (LA).

An Próiseas Iarratais do 2025

Trí chlár na bliana 2025, beidh scoileanna, grúpaí pobail agus deonacha agus Cuideachtaí Forbartha Áitiúil in ann iarratas a chur isteach chuig na húdaráis áitiúla faoin mBeart seo. Is féidir le húdaráis áitiúla tionscadail a sheachadadh iad féin freisin, ach caithfear iad seo a fhorbairt i gcomhpháirtíocht leis an bpobal áitiúil.

D'fhéadfaí eagraíochtaí spóirt áitiúla a chur san áireamh leis na grúpaí pobail seo i gcás ina bhfuil an bonneagar a bhfuil tacaíocht á cur ar fáil dó tríd an iarratas chun leasa an phobail i gcoitinne (agus ní chun leasa na heagraíochta spóirt amháin) agus i gcás ina bhfuil sé **á chur ar fáil go neamhshrianta do gach duine den phobal**.

Is féidir leis an údarás áitiúil suas le **15 iarratas ar thionscadail** (16 do Chontaetha le ceantair Ghaeltachta) a roghnú lena gcur ar aghaidh faoi bhráid na Roinne lena mbreithniú. Ní mór do gach ÚÁ 'Achoimre ar an Iarratas' (MS Excel) a chomhlánú. Ba chóir na tionscadail a chur in ord tosaíochta (1 go 15).

Chun tacú lenár gceantair Ghaeltachta, is féidir le húdaráis áitiúla iarratas amháin breise a chur isteach ag lorg maoinithe idir €5,000 agus €65,000 i leith ceantar Gaeltachta atá suite sa chontae. Dá bhrí sin, is féidir leis na contaetha seo 16 thionscadal a chur isteach agus ba chóir dóibh tosaíocht 1-16 a thabhairt dóibh.

Chomh maith leis sin, ní mór don Údarás Áitiúil liosta a chur isteach de na Léirithe Spéise (LSnna) (MS Excel) ar fad a fuair siad i ndáil leis an mBeart seo. Ba chóir go gcuimseodh an liosta seo ceann ar bith de na hiarratais/na hiarratais ar fad nár éirigh leo bheith ar an liosta lena mbreithniú ag an Roinn.

Ní mór don Údarás Áitiúil an fhoirm 'Iarratas ar Thionscadal' a chur isteach (MS Word, ní i leagan amach PDF) i ndáil le gach aon tionscadal ar leith. Ní mór don ÚÁ a chinntiú go bhfuil na foirmeacha comhlánaithe go hiomlán agus ag cloí leis an Achoimre ar Scéim 2025.

Cinntigh go ndéantar iarratais a chomhlánú go hiomlán agus go mbeidh na cáipéisí tacaíochta riachtanacha ar fad curtha isteach mar d'fhéadfadh sé nach mbeadh an Roinn in ann cáipéisíocht atá ar iarraidh nó foirmeacha iarratais neamhiomlána a fhiosrú.

Ní bhreithneofar iarratais nach mbeidh comhlánaithe go hiomlán.

Cuspóirí maidir le Forbairt Inmharthanach (SDGanna)

In Éirinn, glacadh le cur chuige uile-rialtais chun na SDGanna a chur i bhfeidhm. Iarrtar ar iarratasóirí CLÁR na SDGanna atá á seachadadh tríd an tionscadal atá beartaithe acu a aithint agus a liostáil ina n-iarratas. Is féidir le suas le 3 SDG ar a mhéad a bheith i gceist. Is féidir tuilleadh eolais a fháil faoi na SDGanna trí chuairt a thabhairt ar; <https://irelandsdg.geohive.ie/> Is iad seo a leanas na 17 SDGanna:

Cuspóir 1	Gan Bhochtaineacht	Cuspóir 6	Uisce Glan agus Sláintíocht	Cuspóir 10	Neamhionannas Laghdaithe	Cuspóir 14	Saol Faoi Uisce
Cuspóir 2	Deireadh le hOcras	Cuspóir 7	Fuinneamh Inacmhainne agus Glan	Cuspóir 11	Cathracha agus Pobail Inbhuanaithe	Cuspóir 15	An Saol ar an Talamh
Cuspóir 3	Dea-shláinte agus Folláine	Cuspóir 8	Obair Mhaith agus Fás Eacnamaíoch	Cuspóir 12	Tomhaltas agus Táirgeadh Freagrach	Cuspóir 16	Síocháin agus Ceartas Institiúidí Láidre
Cuspóir 4	Oideachas Ardchaighdeán	Cuspóir 9	Tionscal, Nuálaíocht agus Bonneagar	Cuspóir 13	Gníomhú ar son na hAeráide	Cuspóir 17	Comhpháirtíocht chun an cuspóir a bhaint amach
Cuspóir 5	Comhionannas Inscne						

Ba chóir d'údaráis áitiúla iarratais a chur isteach go díreach chuig an Roinn ag CLAR@DRCD.gov.ie faoin **13 Meitheamh 2025**.

Amlínte Tionscadail

Seoladh na scéime	4 Aibreán 2025
Iarratais le bheith faighte ag an Roinn ó na húdaráis Áitiúla*	13 Meitheamh, 2025
Maoiniú le dámhadh (táscach)	Samhain 2025
Tionscadail tugtha chun críche agus maoiniú tarraingthe anuas faoi	18 mí tar éis an fhógra

***Spreagtar iarratasóirí dul i dteagmháil lena n-údaráis Áitiúla i ndáil le dátaí deiridh do léirithe spéise agus foirmeacha ábhartha. Is iad na húdaráis áitiúla a riarann Beart 1 den chlár CLÁR thar ceann na Roinne.**

Fiosruithe

Ba chóir aon fhiosruithe a sheoladh ar ríomhphost chuig CLAR@DRCD.gov.ie

3. Incháilitheacht & Íosriachtanais Tionscadail

Iarratasóirí Incháilithe

Is féidir le scoileanna, grúpaí pobail agus deonacha agus cuideachtaí forbartha áitiúla iarratas a dhéanamh chuig a n-údarás áitiúil ábhartha. Tá údaráis áitiúla i dteideal iarratas a dhéanamh iad féin freisin.

Ní mór don údarás áitiúil a chinntiú go bhfuil áiseanna maoinithe ar fáil do chách go poiblí le socruithe soiléire chun an áis a chur faoi árachas agus a bhainistiú. Ní mór aon saoráidí a mhaoinítear a bheith oscailte don phobal gan riachtanas a bheith ann a bheith i do bhall do chlub, a bheith ar rolla na scoile agus mar sin de. **Ní mór do shaoráidí atá lonnaithe ar thailte na scoile a bheith oscailte don phobal tar éis uaireanta scoile.** Ní mór don údarás áitiúil a chinntiú go mbeidh saoráidí a mhaoinítear i bhfeidhm ar feadh 5 bliana ar a laghad ón tráth a gcríochnaítear iad.

Íosriachtanais Tionscadail

Ní mór toiliú ón úinéir talún, cead pleanála (más infheidhme), agus an maoiniú meaitseála riachtanach a dhearbhu agus a bheith i bhfeidhm tráth an iarratais maidir le gach iarratas. D'fhéadfadh an Roinn fianaise ar an méid sin a iarraidh le linn an phróisis measúnaithe. Nó mór cáipéisíocht dá leithéid a choinneáil ar comhad ar feadh tréimhse 6 bliana ó dháta an iarratais.

I gcás oibreacha caipitiúla, ní mór gur leis an iarratasóir an réadmhaoín nó ní mór go mbeadh léas bailí 15 bliana ag an iarratasóir don réadmhaoín sin.

4. Roghnú Tionscadail na nÚdarás Áitiúil

Is trí na húdaráis áitiúla a chuirfear an beart i bhfeidhm. Ní mór tionscadail arna moladh ag an údarás áitiúil don Roinn a roghnú ar mbonn seo a leanas:

- go bhfuil siad lonnaithe i gceantar CLÁR
- gur iarratas ó eagraíocht phobail nó dheonach, scoil nó cuideachtaí forbartha áitiúil chuig an údarás áitiúil atá i gceist.
- go bhfuil fianaise shoiléir ar an ngá atá leis an tionscadal
- go bhfuil siad ag teacht leis an bPlean Forbartha Contae/Plean Baile, an Plean Áitiúil Eacnamaíochta agus Pobail agus an Plean um Ghníomhú ar son na hAeráide.
- go bhfuil fianaise faighte go bhfuil na ceadanna ar fad atá riachtanach i bhfeidhm nó ar bun (ní mór an uimhir thagartha pleanála a chur ar fáil)
- go bhfuil fianaise ann, nuair is infheidhme, ar úinéireacht/léas a bheith i bhfeidhm le 15 bliana ar a laghad
- costais mheasta chuimsitheacha lena n-áirítear táillí gairmiúla na n-údarás áitiúil, más infheidhme.
- go bhfuil fianaise ann go bhfuil cistiú meaitseála i bhfeidhm ag an tráth a dhéantar an t-iarratas
- go bhfuil fianaise ann go mbeidh an tionscadal atá á mhaoiniú ar fáil don phobal gan coinne a dhéanamh, agus go bhfuil an t-árachas atá riachtanach i bhfeidhm
- gur saoráid aonair (ní láithreacha éagsúla) atá i gceist
- go mbeidh teacht ag cách ar an tionscadal
- go mbeidh an tionscadail réidh le tosú

5. Maoiniú atá ar fáil

Maoiniú Deontais agus Ráta Cabhrach

Beidh deontas €5,000 ar a laghad agus deontas €65,000 ar a mhéad i bhfeidhm don bheart seo.

Chun tionscadail ar scála beagán níos mó a éascú, is féidir le gach údarás áitiúil 2 iarratas a chur isteach chun maoiniú deontais suas le €100,000 a lorg. Ciallaíonn sé seo gur féidir le gach údarás áitiúil an méid seo a leanas a chur isteach:

- 13 iarratas ag lorg maoinithe idir €5,000 agus €65,000
- 2 iarratas ag lorg maoinithe idir €5,000 agus €100,000
- 1 iarratas sa bhreis ag lorg maoinithe idir €5,000 agus €65,000

i leith ceantar Gaeltachta atá suite sa chontae.

Cuirfear suas le 90% den chostas ar fáil faoin scéim. Ní mór an 10% eile nó fuilleach an chostais a chur ar fáil in airgead tirim trí údarás áitiúil/pobal/acmhainní eile. Féadfar glacadh le ranníocaíochtaí daonchairdiúla mar chuid den chostas maoinithe meaitseála nó don chostas maoinithe meaitseála iomlán. Ní mór an maoiniú seo a bheith i bhfeidhm ag an tráth a dhéantar an t-iarratas.

Tabhair faoi deara, le do thoil, nach féidir le maoiniú meaitseála teacht ó Scéimeanna DRCD eile nó ó chistí poiblí eile seachas acmhainní na n-údarás áitiúil féin.

6. Tionscadail Incháilithe & Tionscadail Neamh-Incháilithe

Tionscadail Incháilithe

Tacóidh Beart 1 le tionscadail chaipitil éagsúla ar an gcoinníoll go gcuideoidh siad le feabhas a chur ar áiseanna áineasa pobail atá ann cheana agus/nó le forbairt áiseanna áineasa pobail nua inrochtana agus, dá bhrí sin, teacht aniar na bpobal tuaithe a fhorbairt tuilleadh.

Ní mór do gach áis pobail a mhaoinítear faoin gclár seo a bheith inrochtana do gach cumas agus aois, a oiread agus is féidir.

D'fhéadfadh roinnt eilimintí éagsúla a bheith san áireamh in iarratais faoin mBeart seo maidir le háis aonair.

Tugtar sa liosta thíos samplaí de na cineálacha idirghabhála a d'fhéadfaí tacú leo, **ach ní liosta críochnaitheach é:**

- Oibreacha athchóirithe ar scála beag ar áiseanna pobail atá oscailte don phobal i gcoitinne, mar shampla ionaid phobail/ionaid spóirt/clubhithe grúpaí spóirt/ionaid óige/seideanna na bhfear srl. Áirítear leis seo oibreacha seachtracha amhail páirceáil agus feabhsúcháin inrochtaineachta
- Limistéir ilúsáide cluichí (MUGAnna)/áiseanna astroturf lena n-áirítear feabhas a chur orthu
- Clóis súgartha/páirceanna scátála/pumptraonta/raonta rothaíochta/spásanna do dhéagóirí
- Raonta siúil/reatha/lúthchleasaíochta

- Cúirteanna liathróid láimhe / cúirteanna leadóige / cúirteanna cispheile / páirc chruicéid / limistéir babhlála lasmuigh
- Giomnáisiam/pictiúrlanna pobail
- Gairdíní céadfacha/gairdíní pobail/ cuibhinn/plandáil bithéagsúlachta
- Rochtain ar láithreacha oidhreachta áitiúla ar leith / limistéir áilleachta nádúrtha
- Leithreas lasmuigh feabhsaithe agus áiseanna athraithe
- Páirceáil carranna
- Rochtain ar fhaichí spóirt a fheabhsú e.g. ardáin don lucht féachana a fhorbairt/uasghrádú ag faichí spóirt áitiúla agus béim faoi leith á leagan ar rochtain a fheabhsú do dhaoine de gach cumas agus aois
- Araidí Gréine

Ní mór achoimre shoiléir a thabhairt ar an bhfoirm iarratais ar an ngá atá leis na hidirghabhálacha agus ar an réasúnaíocht atá leis na hidirghabhálacha atá curtha ar aghaidh.

Moltar don údarás áitiúil teagmháil a dhéanamh leis an Roinn maidir le haon cheist maidir le hincháilitheacht tionscadail.

Tionscadail Neamh-incháilithe

Ní mhaioineofar na tionscadail seo a leanas:

- Bearta Sábháilteachta Scoile/Pobail*
- Cosáin
- Marcálacha bóthair
- Trasrianta do choisithe
- Scáthlín bus
- Oibreacha ar fhoirgnimh reatha scoile nach bhfuil oscailte don phobal i ndiaidh uaireanta scoile
- CCTV

7. Costais Incháilithe

Ba chóir na costais incháilithe a bhaineann leis an tionscadal beartaithe a bheith sonraithe in iarratais. Tabhair do d'aire nach bhfuil incháilithe ach míreanna den chineál **caipitil**, atá lárnach don tionscadal.

- Tacóidh Foirne Seachadta Caipitil (CDT) atá maoinithe ag DRCD le tionscadail CLÁR a sheachadadh. Tá CDT i bhfeidhm faoi chomhaontú maoinithe a chuireann cosc ar chostais forchostais/tuarastail/riaracháin a éileamh i gcoinne aon scéim infheistíochta caipitil DRCD mura bhfuil na costais tabhaithe cheana féin roimh shíniú an chomhaontaithe agus go bhfuil siad incháilithe faoin gcomhaontú scéime/maoinithe tionscadail ábhartha agus/nó téarmaí agus coinníollacha, nó leis an gcomhaontú scríofa le DRCD.
- Sa chás go bhfuil sé beartaithe ag an údarás áitiúil seirbhísí nó oibreacha speisialaithe a dhéanamh go himmheánach, agus nach bhfuil na scileanna chun na seirbhísí sin a sholáthar laistigh den CDT, ní mór miondealú ar na costais sin a chur san áireamh san fhoirm iarratais agus réasúnaíocht a chur ar fáil dóibh freisin. Ní mór do na costais seo a bheith réasúnta agus i gcomhréir le costas foriomlán an tionscadail, agus ní mór iad a shainaithint ag an gcéad chéim den iarratas. Déanfar na costais sin a mheasúnú ag céim an iarratais agus d'fhéadfaí iarraidh ar an údarás áitiúil na costais sin a bhaint nó a laghdú má mheastar go bhfuil siad iomarcach.
- Ina theannta sin, ní mór réasúntacht an chostais a fhíorú m.sh. ní mór don údarás áitiúil fianaise a bheith aige ar chomhad an tionscadail go bhfuil an costas a ghearrtar ag teacht leis an gcostas a bhaineann le conraitheoir seachtrach a fhostú, nó níos lú ná sin. Déanfar athbhreithniú ar an bhfianaise ag céim na cigireachta den tionscadal. Mura bhfuil sin ar thaifead, mheasfaí gur suim neamh-incháilithe an tsuim a gearradh.

